

ký s dôrazom na hudobný text a etnologický s dôrazom na kontext. Autorka v stručnosti sumarizuje poznatky, ku ktorým aplikácia týchto modelov skúmania v jednotlivých obdobiach dospela. V závere je pripojená užitočná výberová bibliografia najdôležitejších prác z oblasti etnomuzikológie v chronologickom poradí.

Jedným z dôležitých aspektov skúmania tradičnej hudby etnických menšín je komparácia s hudobnou tradíciou okolitého väčšinového etnika. V štúdiu pod názvom *Interethnic Relations of Hungarian Wedding Tunes in the Nitra Region – Slovak-Hungarian Context / K interetnickým súvislostiam svadobných nápevov maďarského etnika v okolí Nitry – slovensko-maďarský kontext* sa Andrea Hriagyelová-Pelle zameriava na pomerne úzky okruh piesňového repertoára. Autorka rozdeľuje piesne podľa geografického rozšírenia konkrétnych melodických typov, pričom vytvára štyri skupiny nápevov: a) nápevy, ktorých priame varianty sa nenašli v slovenskom materiáli; b) melódie, ktoré majú väčšie rozšírenie v maďarskom a menšie v slovenskom repertoári; c) melódie, ktoré sú rovnako zastúpené u oboch etník a majú širšie európske súvislosti; d) melódie, ktorých maďarské varianty sa takmer výlučne vyskytujú v nitrianskom regióne. Poslednú skupinu zastupuje najväčší počet piesní (589). Z tejto skupiny autorka vyčleňuje a detailne analyzuje 7 melodických typov.

V príspevku *The Periodization of Slovak Pop Music and Jazz / Periodizácia dejín slovenskej populárnej hudby* upozorňuje Yvetta Kajanová na potrebu vytvorenia periodizácie dejín slovenskej populárnej hudby pre potreby ďalšieho výskumu v jednotlivých etapách

a jeho vyústenia do syntetických dejín. Navrhované riešenie zohľadňuje vnútorný vývoj jednotlivých žánrov populárnej hudby ako je jazz, rock, folk, šansón, kabaret, elektronická tanečná hudba, kultúrno-politický vývoj a vývoj organizácie a riadenia hudobného života. Zároveň načrtáva základné historické obdobia, významné pre celkový charakter slovenskej populárnej hudby, ktoré zachytávajú vývojové zmeny prebiehajúce v jednotlivých periódach. Vychádza z existencie hlavného prúdu populárnej hudby, do ktorého sa včleňujú jednotlivé žánre.

Autorky záverečného príspevku *Slovak Scene of World Music / World music na slovenskej scéne* Yvetta Kajanová a Ľubica Záborská podávajú zaujímavý obraz o tomto žánri. V úvode sa snažia zhrnúť problematické chápanie samotného pojmu world music v zahraničnej i domácej literatúre. Podávajú stručne aj vývoj tej časti nonartificialnej hudby, ktorá sa stáva základom pre súčasnú scénu world music na Slovensku. Druhú časť práce tvorí stručný prehľad najdôležitejších interpretov a hudobných projektov z oblasti tohto žánru (napríklad *PaCoRa Trio, SpaceBoys, Hrdza, Banda, Pressburger Klezmer Band, Remedios, Mango Molas* a i.). Autorky porovnávajú jednotlivé zložky a východiskové materiály, kde sa jednotlivé nonartificialne štýly pomocou transformácie navzájom ovplyvňujú.

Musicologica Istropolitana je vďaka prispievateľom i zastrešujúcej inštitúcii a v neposlednom rade vďaka editorke dôstojným reprezentantom slovenskej muzikológie v kruhu zahraničnej odbornej verejnosti.

Anna Kňazíková

Musicologica Istropolitana VII. Ed. Marta Hulková

Bratislava : Univerzita Komenského, Filozofická fakulta, Katedra hudobnej vedy, 2008, 197 s. ISBN 978-80-89236-60-2

Ďalší zväzok zborníka *Musicologica Istropolitana* nadväzuje na tradíciu v prezentácii výsledkov rôznych hudobnovedných odborov. Okrem interných a externých pedagógov ka-

tedry poskytuje priestor aj študentom doktorského štúdia.

Úvodný príspevok Jany Kalinayovej-Bartovej s názvom *Problémy hudobnej iko-*

nografie stredoveku na príklade skúmania nástennej maľby v Martinčeku je pokračovaním výskumov autorky týkajúcich sa len nedávno odkrytej, zatiaľ najstaršej nástennej maľby s hudobnými motívmi u nás. Štúdiá sa usiluje odpovedať na otázky súvisiace s historicko-organologickou analýzou zobrazených nástrojov, motiváciou výmalby kostola, hľadáním iniciátora maľby, s cieľom ponúknuť čitateľovi množstvo zaujímavých informácií. Hoci viaceré z odpovedí možno klasifikovať ako hypotézy, príspevok je bezpochyby ďalším rozšírením poznatkov nielen k danej téme.

Problematiku ikonografie sleduje vo svojej štúdií aj Hana Urbancová. *Ikonografia pohrebných obradov. Lament, gesto a rituálna rola* je príspevkom k výskumu divadelných zložiek pohrebného lamentu pomocou dvoch typov ikonografických prameňov: pamiatok európskeho sakrálneho výtvarného umenia (11. – 16. storočie) a etnografickej fotografie z územia Slovenska (20. storočie). Okrem opisu vizuálnych zložiek obradu je štúdiá doložením spoločnej európskej tradície v prednese pohrebného plaču, ktorá súvisela najmä s procesom christianizácie.

Rukopis „Ms. mus. Bártfa 17“ Bardejovskej zbierky hudobní je témou rovnomeného príspevku Moniky Dornej. Okrem vonkajších znakov (písmo, papier, dobové záznamy) si všima repertoár signatúry (štýlové a autorské zastúpenie), pričom poukazuje aj na otázky súvisiace s komparáciou (zhody s ďalšími bardejovskými signatúrami a spišskými prameňmi) a provenienčným zaradením.

Tému z okruhu slovenskej hudby 20. storočia rieši Lubomír Chalupka. Pod názvom *Formovanie slovenskej hudobnej avantgardy v 60. rokoch 20. storočia* sleduje spoločenskú situáciu, vývojové trendy, všeobecné i generačné východiská skladateľských osobností, diela a ich prienik do prostredia vtedajšej európskej hudby. Prostredníctvom štyroch etáp (latentnej, aktivačnej, konfrontačnej a kulminačnej) podrobne rozoberá formovanie generácie slovenskej hudobnej avantgardy a svoje tvrdenia dokladá početnými notovými a grafickými ukážkami.



Piaty príspevok Yvetty Kajanovej *Gospel music na Slovensku* prezentuje gospelovú hudbu ako nový cirkevný žáner 20. a 21. storočia. Autorka sa v ňom dotýka pojmov patriacich pod širšie terminologické označenie „kresťanská hudba“ (sacropop, gospel music a nová duchovná pieseň), pričom si všima vplyvy nonartificialnej hudby a súčasnú konfrontáciu s dedičstvom staršej duchovnej piesne. V súvislosti s hudobnými skupinami a zborními etablovanými v 40. – 80. rokoch 20. storočia poukazuje aj na dôležitú rolu, ktorú zohrali pri zrode súčasnej kresťanskej hudby s koncertnou produkciou gospelových skupín.

V závere ročenky *Musicologica Istropolitana VII.* prezentuje výsledky svojho výskumu z oblasti kultúrológie, sociológie a manažmentu Martin Šimčík v práci *Ekonomická hodnota kultúry: vybrané prístupy a perspektívne smerovania*. V rámci interdisciplinárnych súvislostí sa zaoberá definíciou pojmov z oblasti kultúrológie (kultúrne prostredie, kultúrna hodnota, kultúrne plánovanie, kultúrne potreby a i.). V druhej časti príspevku vysvetľuje ekonomickú hodnotu kultúry prostredníctvom jednotlivých vedeckých prístupov a vymedzuje pojem „tvorivý sektor“ s cieľom podnietiť odbornú diskusiu.

Lenka Antalová